

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlások a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú

Naša nádej.

Kto by si to bol myslel, že jednú tak bohatá krajina naša vyjde na vnivoč; že státisíce kresťanov — všetko to robotné ruky — utekať budú do Ameriky, aby neumreli hladom a aby neboli účastní tej rovnoprávnosti, ktorá panuje tu; a že u nás všemohúcimi pánni židáci budú!

Smutný čas tento od rokov vystrel nad nami čierne mrákavy, cez ktoré iskrička nádeje nevnikne do srdca našich. Nebadáme žiadnej zmeny, hoc liberálni ablegáti ustavične mamiť nás s tým, že polahčia farchy naše. Nečakáme nič dobrého! Ustavične stoneme a voláme: Bože dobrotivý, čo bude z nás? Čo bude z ubohej krajiny?

Či zaslúžili sme biedny osud tento v ktorom nachodíme sa? Veď my nič sme neprevinili! Veď nenie národa, ktorý znášal by tak trpezlivo farchy ohromné, ktoré nemilosrdne uvalili naňho; a ktorý trpel by toľko urážok, nefudskosti a nespravodlivosti, aký my! I pýtame sa: prečo? Kto dopomohol krajine k úpadu? Kto vycical národ? Kto odobral mu už aj nádej, že živnosť a

Srdce Panny Marie.

slobodu najde tu? Kto dovolil neraz všeliakým naničhodníkom bezočivým, aby šliapali zákon a robili krivdy ubohým občanom, najmä pri voľbách? Nuž kto?

Ta vláda, ktorá od roku 1867. panuje nad národom.

Všetko, čo sme ztratili, všetky trpkosti naše, vláde máme ďakovať. To je tá spoločnosť, ktorá vždy posháňala na snem väčšinu, dostala do rúk moc nad krajinou, a ktorá dľa tých istých zásad a predpisov sužuje národ.

Žiaľ Bohu, prežili sme všeliaké ministerstvá, ale na každé jedno len so žialom a s rozhorčeným srdcom myslíme. Starý Tisza, Szapári, Wekerle, Bánffy, Széll, mladý Tisza tú istú poslušnú väčšinu dedili na sneme, ktorá ako čo by sa bola sprisahala oproti národu, robí to, čo ministri kážu. Že pri takomto násilnom a haneblivom panovaní národ musel upadnúť a zostať žobrákom, to je celkom prirodzené.

Veď čo má národ náš?

Bohatstva žiadneho; slobody a rovnoprávnosti skoro nič; naničhodný parlament, úradníkov vyše práva; dobre platených bašikov; a dlžoby až po krky. Veď vláda liberálna od roku 1867. štyristo tisíc millionov dlžoby spravila. My len z dlžoby žijeme. Každý rozpočet, ktorý financminister predostre pred snem, končí sa s dlžobou. Skoro všetky pozemky sú zadlžené, a sotva najdeme kresfana, ktorý netopil by sa v dlžobe. Takto hospodárili všetky vlády. Porcie s roka na rok rastú. Kúpiš, predáš, dedíš, dostaneš, daruješ, zjies volačo, vyrobíš čo-to: všetko padne pod porcie. Ekzekútori nestačia zpredávať imanie ubohých rodín, a to všetko nestačí. Mnoho ľudí zbohatlo, bez toho, že by sa potily pri statočnej práci. Mnoho takých sedí v mästných úradoch, kdežto státisíce pracovitých robotníkov hladujú, a iné státisíce prchnú z krajiny za kusom chleba do Ameriky.

K tomuto priviedol krajinu liberalizmus.

Nemôžeme udusiť v sebe žiaľ a hnev, keď na to pomyslíme. Aké svedomie mali tí, ktorí národ k tomu priviedly? Boli to vlastenci, a či sobeckí obchodníci, ktorí len na svoj zisk hladeli?

Nepýtajme sa! Poznáme ich dobre. Istotne nežehnáme ich.

Po tomto aké výhľady máme na budúce? Čo bude z nás? V čom máme dôverovať a skla-

dať nádej? Čo máme robiť, aby sme strhly so seba jarmo liberalizmu? Či máme aj na ďalej trpeť násilenstvá a nesvedomité šafárenie liberálnej vlády? Či Uhorskú krajinu navždy riadiť má jedna služobnícka väčšina? Či náš ľud tak je zalúbený do liberalizmu?

Odpovedajte sami, ct. čitatelia! Ja tak mienim, že kalych je už preplnený. Musíme koniec vziať liberalizmu. V liberalizme nemôžeme skladať nádej, ten nesmieme napomáhať už aj preto nie, lebo je nepriateľom kresťanstva.

Teda čo robiť?

Boj vykázat vláde. Organizovať sa po celej krajine pod práporom ľudovej strany. Ako počali volaktoré okrese s riadením ľudových shromáždění, tak majú robiť všade. Veď ľud rád ide za nami, aj obetuje, len ho neslobodno zanedbať. Keď ľud zbadá, že bránime ho, a zastávame záujmy jeho; neodvráti sa od nás, čo by sa liberanti potrhali. Máme veru poriadnych bojovníkov. Vážime si ich a milujeme. Oni sú chlúba naša.

Ľud, ako hovorím, horí láskou za kresťanstvo a nenávidí liberalizmus, lebo neraz cíti ťažkú ruku jeho. Nádej skladá v kresťanstve. Aj má pravdu . . .

My dávno vedeme boj oproti liberalizmu, a veru nie bez výsledku. Nekoľko úderov dostal už od nás, ale beštia ešte vždy žije. Tábor náš rastie. Protivníci naši síce lžú všeliaké klebety o ľudovej strane, nuž ale to je ich remeslo. Zakúpené perá, a mizerní ľudia, ktorí aj presvedčenie svoje predajú za kus chleba, veru nebudú nás vychvalovať, ale len haniť. To nič! To je ten povestný psi štekot, ktorý nesmie pomýliť ani jedného ľudáka, ba má povzbudzovať nás k väčšej vytrvanlivosti. Boj my musíme vyhrať! Dôverujeme v ľudu našom! On nezanechá nás! My vydobudneme preňho právo volebné, a naučíme ho, ako má ho použiť k svojmu prospechu, a akých ablegátov má voliť si na snem.

Dotedy však treba sa hýbať a pracovať neunavne. Každý okres nech je zriadený. Každá obec nech má vodcu. Nemusí on byť pán, zodpovie tomu rozumnejší remeselník alebo roľník. My aj takýchto ľudí ctíme si a nasledujeme. Každý okres musí byť v stálom spojení s ústrednou kanceláriou strany ľudovej. Jaknáhle chce okres držať shromáždění, nech poistí centrum o tom, že ono podarí sa: prídu rečníci, povzbudia a

poučia obecenstvo. — Takto treba robiť, priatelia moji! Nech nezahála ani jeden! Veď pracovať za dobrobyt ubohej krajiny a za vyvýšenie kresťanstva je volačo vznešeného. Naničhodný človek, ktorého nepohne k činnosti cieľ tento. Oplan, kto ľahostajne zalomí ruky svoje. Jak žiť chceme spokojne; jak chceme, aby sme účasť mali v svedomitom riadení: tak bojovať musíme za kresťanstvo. Za víťazstvo kresťanstva obetujeme s radosťou, a Boh istotne požehná námáhanie naše.

Nech je tak!

Ondrej Hladký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ludová strana a revízia.

Vládne noviny slovenské s veľikou škodoradosťou boli nedávno písaly o ľudovej strane, že v nej panuje vraj nedorozumenie a nesvornosť, že je nie jednotná. Túto múdrosť vyhúťaly si noviny tie na základe hlúpej pomluvy, ktorá objavila sa v jedných židovských maďarských novinách. V týchto sa totiž písalo, že ľudový poslanec gróf Ján Zichy pri svojej účtovnej reči mal sa osvedčiť, že odstupuje od požiadavky revízie cirkevno-politických zákonov, čo by toľko znamenalo, že uspokojuje sa s civilným manželstvom a so zákonom o bezkonfesionálnosti.

K tejto pomluve dodaly vládne noviny slovenské so svojej strany tú opovážlivú lož, že vraj národ uhorský a ľud vôbec si sám žiadal sobáš civilne a matriky, aj slobodu žiť bez náboženstva. A keď si to ľud sám žiadal, že je teda s tými poriadkami aj naskrze spokojný, a preto je to, vraj, že strana ľudová márne žiadala revíziu tých zákonov cirkevno-politických, lebo že ľud nikdy nesúhlasil s takouto požiadavkou.

Táto opovážlivá lož nepravých nám novín nemohla ostať bez podvrátenia. Sám gróf Ján Zichy teda pod svojím menom napísal do tých novín židovských osvedčenie, v ňomž určite tvrdí, že ani ľudová strana, ani on sám so svojej strany nikdy nevzdal sa revízie, a že proti civilným sobášom a proti bezkonfesionálnosti aj napozatým nezlomne bojovať chce a bude, a síce na základe programu strany ľudovej, ku ktorej sa s dušou, s telom pridáva. — Židovské noviny tie mali predsa toľko statočnosti, že toto osvedčenie gr. J. Zichyho uverejnili, ale slovenské vládne noviny mlčia. Hja, «Slo. Noviny» sú už

také: cigániť bezočive a o dušu, tomu sa rozumejú; ale opraviť svoj omyl alebo priznať sa spáchanému cigáňstvu, to by bolo poctivé, a «Slo. Noviny» nemajú s poctivosťou ničoho spoločného.

Ako gr. Ján Zichy, tak aj predseda ľudovej strany gr. Aladár Zichy osvedčil, a to veľmi dôrazne, pri svojej reči účtovnej, že strana ľudová *pridržiava* sa požiadavky revízie zákonov cirkevno-politických. Od tejto požiadavky strana ľudová, vraj, neustúpi, ale ustúpiť ani nemôže, lebo je to učenie cirkve katolíckej, ktorá sa vzdáť svojho učenia tiež nemôže.

Nuž o «Slo. Novinách» platí porekadlo: «Co se babe chce, to se babe snilo». Židia, liberáli, a sluhovia týchto pri «Slo. Novinách» dali by si aj zuby vytrhať, keby tá strana ľudová tak prestala a oni mohli by robiť potom s ľudom kresťanským, čo by len chceli. Toho sa však čudáci tito nikdy nedožijú.

Ludové shromaždenie v Trenčianskej.

V Trenčianskej jesto veľa zbohatnutých židov, pred ktorými všetci úradníci verejnej správy padajú na kolena ako pred zlatým telatom. Kresťanský ľud náš ale je tam hmotne zničený, a bárs ľudovej strane a kresťanstvu úprimne a vrúcne oddaný, ale — slabý. A túto slabosť mu zazlievať ani nemôžeme. Ale našli sa v Trenčiansku aj takí kresťania, ktorí napomáhali liberála proti ľudovej strane, udajne preto, že je strana ľudová nepravá Slovákom. V tomto časopise nadostač písalo sa o tom, že či má, a jaké má strana ľudová previnenia proti voličom slovenským. Strana naša dala Slovákom «Kresťana», časopis teda taký, ktorému podobný pred tým nebol, a ani dnes ešte nenie. Vyržovali sme Slovákom shromaždenia, bránili sme ich pri voľbách proti násilnostiam, bránili aj proti pánom stoličným, a prví sme boli, čo sme zakladali ľudu spolky svojské, aby sa ľud vedel brániť proti úžernikom. Aj na sneme viac ráz zastávali ablegáti naši Slovákov, nedbajúc na to, že im liberáli za to nadávali do vlastizradcov. Takéto spáchala strana naša previnenia proti Slovákom. Tí krátkozrakí kresťania v Trenčiansku, ktorí podporovali proti nám liberála, nejednali múdre. Hlavné by bolo: uvažovať svedomite, že ktorého kandidáta víťazstvo bolo by prospešnejšie voličom, či ľudového alebo liberála. Lebo kde sa kresťania pre menej vážne otázky rozídu a jedna čiastka z nepatrných príčin pridá sa k smrteľnému nepriateľovi ľudu kresťanského, tam už potom naši protivníci ľahšie zvíťazia a vysmejú sa dobre jednej i druhej stránke kresťanov. A rozduchujú potom títo liberáli to nedorozumenie naše zlomyselne s tým, že však majú takých kresťanov, ktorí za katolícku stranu bojovať zdarma nebudú, ale že idú hlasovať na liberála, lebo liberáli majú viac peňazí.

Ludovú stranu ale nepomýli žiadne kumštovanie liberálov. Je to nemožné, aby sa poctiví ľudia kresťanskí dali na veky zavádzať nepriateľom kresťanov všetkých, či katolíkov, či evanjelikov. Z tej príčiny strana naša po-

kračuje v Trenčiansku v boji ľudovom, čomu dala výraz i teraz v nedelu, keď zadržali sme ľudové shromaždenie v *Papradnom*.

Obecenstva na toto shromaždenie sišlo sa hodne nielen z blízkeho okolia, ale aj zo susednej stolice. Zpo-medzi duchovných boli tam: vp. dekan Jozef *Steskal*, Jozef *Veber*, Pavel *Pálffy*, Valent *Chocholus* a Jozef *Turček*. Potom vp. farári: Ignác *Mendl*, Jozef *Vanetz*, Štefan *Spusta*, Jozef *Benyák*, Jozef *Bezák*, Jozef *Stelczer* a vp. kaplán Jozef *Benyó*. Ďalej bl. p. notár Franc *Mikiczky* a bp. učiteľia: *Kocian*, *Besánek* Jozef a Alojz, *Hriškovič*, *Kisfaludy*, *Skyčiak*, *Janaina*, *Kompánek*, *Barta*, *Neuschel*, *Klika*, *Pápežník*, *Demáček*, atď. So strany vrchnosti prítomný bol p. slúžny *Rada*.

Ľudový poslanec Gejza *Szüllő* zahájil shromaždenie vzletnou rečou, v nejž pozdravil v mene strany prítomných a povzbudzoval, by stále podporovali stranu v bojoch snemových, lebo strana ľudová je jediná, ktorej na srdci leží dobro ubiedeného a utiskovaného ľudu a ktorá podporuje a bráni záujmy malohospodárov a priemyselníkov.

Po ňom hovoril Valent *Chocholus*, dekan z Pruskej. Rečnil o tom, ako je potrebné, aby mali sme svoju ľudovú stranu na sneme. Obširne a živými farbami líčil terajšie biedne polozenie krajiny našej a ľudu, i dokázal obratne, že príčina všetkého toho je sedemtridsaťročné panovanie liberálov. Musíme teda všemožne podporovať takú politickú stranu, ktorá bude vstave napraviť biedy naše. Takáto strana nemôže byť iná, len kresťanská ľudová strana. Je súrne potrebné teraz, aby sa odstránili príčiny odsťahovania do Ameriky, aby sa zabezpečila možnosť výživy malým hospodárom a remeselníkom, aby ustálil sa bezdanný minimum, aby revidovali sa a opravily dľa potreby zákony cirkevno-politické, aby prekazilo sa zoštatnenie škôl ľudových a tým činom aby ratovala sa ríša sv. Štefana pre kresťanstvo. Všetko toto previesť povolana je strana ľudová.

Slová rečníkove prijalo obecenstvo s hlučným éljenovaním.

O účinkovaní strany našej ľudovej na sneme rečnil dr. Emil *Gyuriss*, pravotár. Zvlášte prizvukoval činnosť ľudovej strany okolo zakladania spolkov. Vo všetkých týchto činoch viedol stranu ľudovú záujem malohospodárov a remeselníkov. Ľudovej strane vytýkajú, že je neústupná oproti nekatolíckym vierovyznaniam: také výčitky ale nemajú pražiadneho základu.

Po ňom ešte velebný pán Jozef *Szteszkál*, titulárny kanonik, povedal hlboko premyslenú a pekne prednesenú reč, ktorá vyvolala živý súhlas medzi prítomným poslucháčstvom.

Zo shromaždenia tohoto poslaly pozdravujúce telegramy grófom Ferdinandovi, Aladárovi a Jánovi Zichy.

Z politiky Tiszovej.

Ministerpredseda gróf Štefan Tisza dozvedel sa, že poslanec «novej strany» barón Bánffy bude rečnil na sneme proti nemu. Ako človek taký, ktorý pozná slabé

stránky politiky svojej, vedel vopred asi i to, v čom ho bude môcť ten br. Bánffy napádať. Chcel teda už vopred brániť sa proti nápadom baróna Bánffyho a preto povedal dlhšiu reč o politike svojej. Hovoril o národnostach a reforme ľudovej výučby, o smluvách Uhorska s vonkajšími krajinami, o zasľubenej obnove volebného zákona. Potom napádal Apponyiho. — O národnostach hovoril, že zmenu takzvaného národnostného zákona nedrží za potrebnú. Cieľom jeho politiky že nemôže byť iný, ako upevnenie a vybudovanie jednotného štátu maďarského. Toto že je v záujme aj národností a previesť sa dá najlepšie pomocou zákona nového o školách. Tento zákon ponecháva vraj slobodu kultúrnu národnostiam, ktoré nechce obrať o reč jejich. Záujem štátu žiada, aby národnosti boly oddané myšlienke jednotného štátu maďarského a vybudovanie tohoto neprekážaly. Kultúru a reč národností nenapádame vraj a nezazlievame žiadnemu, že sa národnosti a reči svojej pridržia. Ale proti buričom národnostným bude vystupovať štát s celou prísnosťou a tým cieľom aj kriminálny zákonník že zmenia v tom smysle, aby sa národnostní a socialistickí buričia vykorčili, lebo len keď týchto prísne bude stíhať a trestať prestanú poburovať.

Ľudovej strane našej nieraz vytýkali liberáli, že sa bratričkuje s národnostnými buričmi, a tých buričov medzi nami nebolo nikde. Ale liberáli sú takí, že mile radi prijmu medzi seba ľudi, čo sa národnosti a reči svojej pridržajú; ak by ale ľudová strana vábila k sebe — takými slovami ako teraz Tisza povedal — inteligenciu pôvodu nemaďarského: to už potom sme my všetci hneď aj buričia, aj panslávi. A v tom je huncútstvo, že teraz nám povie ktokoľvek: počujte, ja som verný vlasti, nikto mi nedokážete nič z nevlastenectva, ale som na príklad vykričaný za pansláva, bo sa svojej národnosti verne pridržam. A vidíte, sám minister Tisza odobruje moje smýšľanie; preto ak na to a na to nepristanete, budem liberálom. — Taká je hľa politika Tiszovská. Takto on chce podkopávať pôdu strane ľudovej, že s jednej strany jeho náhončici v stoliciach upodozrievajú každého rodu verného Slováka z panslavizmu, s druhej strany ale on sám na sneme lichotí sa národnostiam, aby im dal zreteľne chápať, že u ľudovej strany budú vždy ľuďmi označenými, ak ale pristanú si k vláde, to budú hneď patentovanými vlastencami. Daf ale nedá on práv občianskych žiadnych nikomu: Maďarom práve tak nie ako ani Nemaďarom.

O samostatnom colnom území hohoril ministerský predseda, že s tým nesúhlasí, zakiaľ väčšina národa si toho nežiada.

O smluvách obchodných s cudzozemskom že sa on na svoju zodpovednosť už pustil do vyjednávania, ač zákon mu to nedovoľuje, ale že však si dá hlasovať taký zákon, ktorý mu to náhradne odobrí. Tiež politika! Robím čo chcem, i bez zákona i proti zákonu, a potom si dám odobrenie odhlasovať, keď už môj skutok sa odčiniť ináč nedá.

O reforme volebného zákona hovoril, že sa pridržia

toho, čo už slúbil, a že hladet bude, aby bolo možné už v roku 1906 tom voľby dľa toho nového zákona prevádzaf.

Bánffy v snemovni.

Bývalý minister a tyran Desider Bánffy stal sa ablegátom v Segedíne a jako taký rečnil teraz na sneme. On silou-mocou chce by byť zase ministrom. Na to poukazuje celá reč jeho. Teraz sa stavia ako najtuhší šovinista (prepiaty národovec) maďarský a ako ochranca ústavy a zákonov. Vytýkal Hédervárymu, bývalému bánovi Horvatska, že za maďarský štát neurobil nič počas svojho tam úradovania. Posudzuje terajšieho ministra Tiszu, že ohľadom vojska nepreviedol požiadavky maďarsko-národnie. Vytýka mu aj to, že s Rakúskom chce uzavreť colnú smluvu protizákonne. Uhorsko len vtedy môže, — dľa našich zakonov — uzavreť smluvu takúto s Rakúskom, jestli tam panujú pomery politické zákonité, to jest, keď parlament rakúsky pravidelne účinkuje. Teda smluva medzi nami a Rakúskom len tak je zákonitá, jestli tak uhorský parlament, ako aj rakúsky vnesením zákona odobrí smluvu tútu. V Rakúsku ale sa mnohé záležitosti aj bez parlamentu riešia na základe §. 14., ktorý dovoľuje vláde rakúskej a cisárovi, aby v čas potreby (keď snem pre neústupné zvady stránok rozpošlú) aj bez parlamentu mohli právoplatne vybavovať záležitosti štátu. V Uhorsku ale ten §. 14. za zákonitý a ústavný spôsob neuznávame: toto — pokračoval Bánffy — sme pod mojím ministerstvom jednomyselne ustálili, a na to vtedy terajšia väčšina liberálov s veľkým oduševnením pristala. Ak teda páni na liberálnej strane neupadli až na ten najnižší stupeň mravnej zpusťlosti, mali by teraz zastávať stanovisko svoje a nesmeli by podporovať Tiszu, ktorý si toho rozhodnutia tedajšieho nášho nevšíma. — Liberáli mlčali ako šfuky. Bánffy im povedal s týmto rovno do očí a verejne pred svetom, že sú oni len bezdušné nástroje vlády, ktoré teraz bojujú proti tomu vodcovi svojmu, čo im k mandátu pripomohol. A liberáli si pomysleli: čože je na tom? Veď sa to samosebou rozumie, že keď sme my raz liberáli, nuž nám patrí verne poslúchať svojho pána. Dnes nám môže kázaf plakať, zajtrá smiať sa, alebo sa na hlavy postavať: nám patrí všetko to urobiť, veď sme my nie takí ablegáti ako iní, my sme garda liberálnej vlády, a nič iné. — A páni liberáli majú úplnú pravdu. My musíme tých pánov zastať proti barónovi Bánffymu. Liberálom — ponevác vie každý, čo sú to za ľudia — nech nezazlieva nikto ten «najnižší stupeň mravnej zpusťlosti».

Ale Bánffy hovoril aj o ústave a o právach! Ten človek to hovoril, ktorý za svojho ministerstva urážal bezočive a verejne všetky práva občianske! Veď to robil vtedy tak nehanebne, že všetci opposiční ablegáti boli nútení so spoločnou prosbou obrátiť sa až na samého kráľa, aby odohnal s krku národa toho rozpajedeného násilníka. A teraz? Prijali ho Košuthovci tak milo, ako by bol baránok nevinný, ktorý ani len vodu pomútiť nezná, a tak iste chovajú sa voči nemu aj noviny, ešte ho

vychvaľujú. Veru aj to je tiež «najnižší stupeň mravnej zpusťlosti».

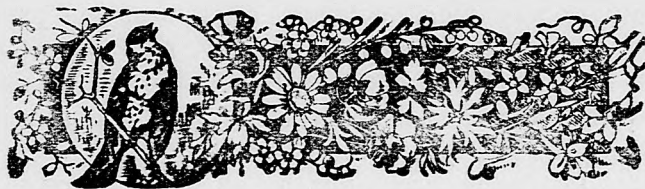
Novšie ľudové shromaždenie.

Pokračujeme v ľudobrannej práci. Ľud sám si žiada poučenia a posilnenia k bojom za kresťanstvo, ktorým ideme už snád v blízkej budúcnosti v ústrety. Dňa 17-ho júla bude ľudové shromaždenie v *Oslanoch*. Celé okolie s radosťou strojí sa prijsť na toto shromaždenie.

Rusko-japonská vojna.

S bojišťa na suchu došlo málo zpráv a tie hovoria len o nepatrných pohyboch nepriateľov, čo zaiste treba pripísať dáždívému ozdobiu, ktoré teraz panuje na bojišti. Zo zprávy ruského generála Saharova vysvitá, že Dalinský priesmik je ešte vždy v rukách japonských.

Okolo Port-Artura má ísť živšie, lebo na tamojšej kamenistej pôde dážde boj nehatia. Dľa londýnskych zpráv na desať míľ pred Port-Arturom podarilo sa vraj zaujať jednu posíciu, odkiaľ Rusov vytisli. Admirál Togo medzi tým zase napadol port arturskú flottu, a vo svojej zpráve oznamuje, že sa mu podarilo zničiť dve vojenské lode ruské.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Zakiaľ Tisza s Bánffym márnia čas s dlhými rečami a s osobnými záujmami a s politikou osobnou, zatiaľ naša ľudová strana pracuje za ľud i v parlamente.

Veľmi boľastnú stránku našich pomerov rozoberal ľudák *Udvary* v znamenitej reči svojej. Dokazoval najprv, že spoločná Úverná Banka Rakúsko-Uhorská dáva výhody veľiké rakúskym dlžníkom, uhorskí občania ale sú z tých výhod vytvorení. A vôbec je to maličkosť, čo z tej Banky peňazí do Uhorska dochodí. Potom hovoril o tom, že chudobný človek, keď vypožičiava si peniaze, musí duplované platiť kolkové poplatky. Lebo platí tieže nielen od zmenky a od úpisu (obligácie), ale žiadajú ešte aj listiny (výťahy z pozemkovej knihy) všelijaké poisťujúce, od ktorých musí platiť tiež poplatky kolkové. Pán financminister za oného času bol prisľúbil, že zadá reformu o poplatkoch. V Rakúsku takéto druhotriedové poplatky kolkové už dávno zrušili. My ešte pred poldruha rokom sme to žiadali, a marne až do teraz. Práve zato podáva zase návrh v tom smysle, aby minister financie prisľúbenú reformu poplatkov čím skôr previedol, a aby ľud nemusel od tej jednej a istej veci aj dva razy platiť kolkové poplatky. — Rozpočet neprijima.

Ako by sme mohli uskutočniť opravdové bratstvo?

Dokázali sme, že cieľ socialistov je nie možné previesť dotedy, kým ľudia budú mať takú povahu, s jakou stvoril ich Boh. Lebo aby ľudia boli sami anjeli, samá dobrota, láska a poslušnosť, to nikto nedožije. Veď v terajšej dobe zriedka najdeme takú rodinu, ktorá žila by vo svornosti, nie to ešte celý svet a všetci ľudia. Utísiť túto nespokojnosť, a premiesiť národu všetkých ľudí, a obrátiť ich na krotkých baránkov: na to je ľudský rozum prislabý. Nuž ale povedzme, že najde sa takýto čarodejník, ktorý kunšt tento prevede. K tomu upotrebí dva prostriedky. Po prvé: premení človeka na hovädo, udusí v ňom to povedomie, že má dušu, a že má slobodnú vôľu, lebo len s takýmto človekom — lepšie, s necitlivým nástrojom — bude možné tak zachodiť, tak vhnúť ho do jarma, a tak nútiť ho k práci, ako to robia vodcovia socialistov. Nuž ale aký by to bol život? Kto by si žiadal takýto raj? Pokiaľ by to vydržali zotročení robotníci? A potom čo by bolo? Krv a krv . . .

Po druhé, premenila by sa terajšia premenlivá a viac divá ako krotká národa človeka, keby z dobrej vôle, v tom povedomí vzal na seba jemné jarmo Ježiša Krista, že to slúžiť bude k jeho dušnému spaseniu; keby učenie Kristovo naplnilo srdcia všetkých, lebo len takíto ľudia konali by povolanie svoje tak, ako to Boh žiada, a ako by to slúžilo nielen k jejich dobrému, ale prospešné bolo by pre celý svet. Len viera krotí náruživosť človeka, a len nábožný človek vie sa zriecť žiadostí, ktoré nevie dosiahnuť, ktoré väbia ho k hriechu; len nábožný človek vie milovať bližneho svojho, a len takýto poslúcha predstavených. Porovnajme toto so socializmom, čo zkusíme? To, že v socialistickom štáte každý elvtárš musí sa zriecť slobodnej vôle, a musí sa podrobiť riaditeľstvu, to jest: musí poslúchať. K tomuto ale zapotreby je trpezlivosť dobrého kresťana. Lenže socialisti nemajú Boha a nepotrebujú žiadnu vieru, za darobnicu držia život večný. Oni všetko dobré užijú chcú na tomto svete. A keď ráz hlásajú rovnosť a úplnú slobodu, tak nesmú žiadať od nikoho poslušnosť. Každý elvtárš právo má krátky život svoj urobiť čím rozkošnejším. To, čo požívajú vodcovia, budú žiadať aj elvtárši, lebo len toto je rovnosť. Veru k vôli vodcom, nikto nebude poslušným a krotkým socialistom.

Čo bude koniec protivám, ktoré povstanú medzi vodcami a elvtáršmi? Zase len krv a krv . . .

Že protivy, ktoré panujú v ľudskej spoločnosti vyrovnáť, a bratstvo, ktoré základom je blaženosti, previesť jedine s nábožnosťou možno: dosvedčím to s daktorým nariadením viery katolíckej. Viete dobre, že v cirkve našej je viac kňazských rehol, ako sú františkáni, benediktíni, lazariisti, milosrdní atď. Takýto «čuháši» ako socialisti kňazov z nenávisťi prezývajú — sú aj karthauziani, ináč «nemí» reholníci. Nemými preto ich nazývajú, lebo slub spravili na to, že nebudú sa shovárať s nikým, iba to povedia, keď stretnú sa spolu: «Memento mori», pamätuj na smrť. Kláštor jejich podobá sa malej dedinke. Na prostriedku je kostol, kolo neho každý brat má malý domček, tu sú rozličné dielne, pri týchto role. Dedinka táto taká je, ako keby bola vymretá, len zvonček kostola ozýva sa viac ráz čez deň. Večer k modlitbe svoláva bratov. O 9-tej každý ide do domku na odpočinok. Celé zariadenie pozostáva z drevenej lavice, ktorá slúži za ležisko, z kláčidla, na ňom križ a umrlčia hlava. V noci o 11-tej zavznie zvonček, sijdú sa k spoločnej modlitbe, ktorá trvá až do pol tretej. Potom zase idú na odpočinok, o pol šiestej vstanú, po modlitbe a po omši svätej podelia prácu medzi sebou. Jeden je šlosiar, druhý švec, tretí krajčír, štvrtý stolár, piaty roľník atď. V dielňach len buchot nástrojov počuť, tam nespievajú a nerozprávajú sa. Denne len ráz sadnú k stolu, mäsa nikdy nejedia. V stredu a v piatok len chlieb a vodu požívajú. Takto žijú pri práci, modlitbe a rozjímaní až neudre poslednia hodina. Jedna doska je truhlou umrlčou, na ktorú vystrú usnulého brata, posypú ho popolom, modlia sa nad ním a pochovávajú ho. Pamiatku jeho len jednoduchý drevený križ na hrobe značí. Takýto život majú títo reholníci. A keď sa ich zpýtame ako sa cítia, to odpovedajú: «Nikde neni väčšia blaženosť, ako u nás». Tu je opravdová rovnosť, bratstvo a sloboda. Tu je všetko spoločné. Jednotlivý žiadneho majetku nemá, všetko prináleží rehole. Jednotlivý len uživa to, čo je najpotrebnejšie. Reholníci títo sú nábožní socialisti. Takýto socializmus cirkev katolícka pred osem sto rokmi založila. Lenže takýto život nenie pre každého. Málo ktorý človek má k nemu vôľu a povolanie. Na to sú len reholníci, ktorí dľa istých pravidiel žijú v kláštoroch, a spoločne požívajú to, čo majú. Na takomto základe možno že podarilo by sa založiť socialistický štát, ale nie dľa predpisu hlúpych a prepjatých vodcov socialistických. Tí jezuiti — ktorých socialisti za zlých duchov držia, a klajú na nich, — čo previedli pred dvesto rokami v Južnej-Amerike? Milý čitateľu, to, o čom sa socialistom len teraz sníva.

Socialisti chcú hubiť, ničť, rúcať a plieniť, ale nie budovať. Keď cieľ jejich je, blažiť člove-

čnosť, tak nech idú medzi divochov, ako to robia misiónári, a nech z tých spravia vzdelaných socialistov. Pravda, takáto práca je len pre «čuhášov» pre zpotupených jezuitov. Títo pred dvesto rokmi zanechali domovinu svoju a šli do divokých krajov Južnej Ameriky, aby tam žijúcich Indianov vyučovali a zošľachtily. Kde je teraz štát Paraguay, tam žili rozličné kmeny divých Indianov. Títo po dlhej a ťažkej práci obrátili na katolícku vieru, naučili k poľným prácam a k remeslám. Privykli k stálej domovine; stavali obce, a takto povstala kresťanská republika, ktorá takto bola zriadená. Na čele obce bol jeden misiónár, pri ňom jeden «kacika» t. j. vodca; jeden «korregidor», ktorý súdil; boly «regidori» a «alkaldi», ktorí riadili obec a viedli obecné práce. Všetkých týchto predstavených občania volili na valnom shromážení. Pozemky v každej obci jednako boly rozdelené medzi občanov, ale bolo aj jedno spoločné pole, ktoré volali majetkom Pána Boha. Úrodu jeho obrátili na vydržanie nemocných, vdov a sirôt, tak tiež dohrádzali s ňou úrodu planého roku. Prácu na znak zvona počaly. Predtým sišly sa všetci v kostole na svätú omšu. Deti spievali a ostatní modlili sa, potom šiel každý po svojej robote. Večer tiež na hlas zvona skončili prácu, šli do kostola a odbovili spoločnú modlitbu.

V každej obci boly dve školy, jedna pre vedu, v druhej vyučovali hudbu, spev a telocvik. Jasná hľa dieťa vyrástlo, a vládalo pracovať, vyvolilo si stav, dľa náklonnosti. Sami jezuiti vyučovali ľud nielen vedám, lež aj hospodárstvu a remeslám. Vojska nemali, ale keď bolo zapotreby, každý mužský šiel pod zbroj. Srdcia ľudí naplňovala bázeň a nábožnosť. Ani jeden nebol obťažovaný prácou. Bolo dosť sviatkov a odpočinku. Ľud bol spokojný, krotký a šťastlivý, tak starostne bedlili oň misiónári. Modlitba a práca učinila ho blaženým. Hriechy neboly medzi nimi, len samá šľachetnosť prebývala s jednoduchých srdciach. Títo Indiani boli takí blažení, že nebolo im páru ak svet svetom je. A blaženosť túto ďakovať mohli jezuitom, ktorí dľa učenia Kristovho zachodili s týmito divochmi. Ale žiaľ Bohu, táto šťastlivá kresťanská republika nejestvuje viac. Portugalčania odohnali jezuitov, s čím olúpili ľud o priateľov a o otcov, a spravili z neho otrokov, ktorí potom prinútení boli ťažko robiť v podzemných baňách.

Z tohoto príkladu vidno, že ako možno učiniť robotnícku triedu šťastlivou. Jedine s učením Ježiša Krista. Toto musí prísne zadržáť jak robotník, tak aj ten, ktorý ho do práce zjednal. Jak by sa podarilo volakde zriadiť taký štát, kde nebude osobného majetku, ale všetko bude spoločné; tam každý človek musí byť dobrým kre-

štanom, a musí prísne zadržáť učenie cirkve svätej. Bez Krista niet spásy ani na tomto, ani na druhom svete. Oplan a nebezpečný človek, ktorý inšie hlása. Ten nie žalár zaslúži, ale potupnú šibenicu.

Cirkev svätá nebráni, aby človek zriekol sa svojho majetku, ale odporúča to len ako väčšiu dokonalosť v náboženstve. Vlastný majetok za právny uznáva, a bráni ho proti násilníkovi a lúpežníkovi, ale pri tom napomína majiteľov, že to, čo majú, nech nedržia len pre seba, ale čím hojnejšie obdaril ich Boh, tým viac nech slúžia Bohu a obetujú na pomoc utisnutých spolubratov.

Čo sa teda učíme z tohoto? To, že keď vidíme socialistov zúriť proti náboženstvu, najmä proti cirkve katolíckej, pomyslime, že oni nechcú dobrobyt triedy robotníckej, ktorú ustavične dráždia a zdierajú, ale to, aby svevolne mohli panovať nad ňou takým spôsobom, ako sme to vyššie opisali. Za takýto socializmus ani jeden z vás nech neobetuje ani len haliera; ba naopak, nech bojuje oproti nemu so všetkými spôsobmi. Socializmus vymysleli židáci, frajmaureri, neznabohovia a všeliakí darebáci z toho cieľu, aby využitovali omámených robotníkov k svojmu cieľu. Vodcovia vreštia o rovnosti, kdežto za mozole robotníkov dobre žijú, pekne sa šatia, deň noc holdujú; vyčicaní robotníci však so dňa na deň čakajú slúbený raj. Márne čakajú! Viac by dosiahli, keby sa zaujali za kresťanský socializmus, ktorého zásady nachodíme v učení Kristovom. Jak majstri a fabrikanti, tak podobne statkári skorej by sa vyjednali s veriacimi socialistami, ako s náruživými a zaslepenými bohorúhačmi.

Teda dolu so židovským socializmusom!

Nezabudni ľudu môj nasledujúcu bájku: Jeden sedliak hnal kravu domov z jarmaku. Ako ide, postretne suseda svojho, a zavolá naňho žartovne: Hej susede, dám vám túto kešaňu, jak zjiete jednu žabu. Sused bez toho, že by sa bol jednal, chytil žabu a zjedol ju živú. Tak krava jeho bola. O chvíľu ale osloví suseda: «Jak aj vy zjiete živú žabu, dám vám nazpät kravu.» Gazda nedal sa núkať, aj on prežrel jednu žabu, a tak zase jeho bola krava. Po tomto rozmýšľali oba, že vlastne prečo žrali žaby, keď krava gazdovi zostala?

Vy, krajanovia moji, práve tak by ste pochodili ako tí dvaja, keby ste sa dali svábiť socialistom. Obetovali by ste všetko: groše, vieru, dušné spasenie, rodinné blaho a krv za slúbený zemský raj, a keby ste ho mali, nadávali by ste sami sebe do somárov, že prečo ste to robili, keď ste tam, kde ste boli. Teda z blata do kaluže.

Rozmýšľajte trochu, a uznáte že ja mám pravdu a nie tí kriklúni židovskí, ktorí striežia na vás.

BESEDNICA.

Hor' sa, bratia . . .

Hor' sa, bratia ľudoví!
Nech sa liberál bojí,
Nech sa nám tá naša rana
Čím skôr zahojí.

Hor' sa bratia pospolu
Pod zástavu Kristovu,
Len tak si vydobijeme
Nám lepšiu dobu.

Hor' sa, bratia, ešte dnes
Uvijme si ten veniec
Zo zelenej jedliny, ten
Každý si ponese.

Hor' sa, prápor dvíhajme
A ruky si podajme;
Či chudobní, či bohatí
Rovno si staňme.

Hor' sa všetci, kým je čas,
Zastaňme si jak refaz
Aby Farahún videl, že
Bude dačo z nás.

Hor' sa, vieru si bráňme
Práva svoje nedajme
A to jarmo liberálne
S krku odstráňme.

Hor' sa, prosme si Boha,
Nech nám svornosti dodá
Keď on pomáha nám, žiaden
Nás neodolá.

Jozef Štiavnický.

Rozprávky z dediny.

(Dokončenie.)

XIX.

Po obede prosil Sojka syna, aby mu dovolil odpocínúť si, lebo celú noc nespál, je ustatý.

— Nech sa vám páči. Zaviedol otca do malej izby, kde sa ten vyvalil na pohovku, a o chvíľu vesele chrápal. Bolo asi šesť hodín, keď sa zobudil. Ako vyšiel do susednej izby, zazrel na stole jeden list. Ako čo by mu bol dakto šoptal, aby ho prečítal. Prebehol list očima, a div nespadol od rozčulenia. Jeho milý syn písal akémusi osvietenému priateľovi, že veru dnes nemôže ísť k nemu, lebo nečakane prišiel mu na krky jeden nepriemný vidiečan, k vôli tomu musí sa doma povalovať, ale jaknáhle strasie ho s krku, zadosť učiní povinnosti.

Ubohý Sojka utrel dve veľké slzy, a srdce jeho naplnilo sa žialom. Premáhal sa a ako čo by sa nič nebolo stalo, šiel za hlasom do bočnej izby. Tam sedel pán veľkomožný s paňou.

— Ako ste spali? Odýchli ste si? pýtal sa.

— Dobre som spal. Teraz idem obzreť mesto; nikdy som tu nebol. Na prvý pohľad zaľúbilo sa mi.

— Pojdem s vami, ponúkal sa syn.

— Čo by si sa unúval. Nepojdem ďaleko, nepoblúdim.

— Budeme vás čakať s večerou, štebotala pani veľkomožná.

— Ďakujem pekne, dotedy istotne prídem.

Na druhý deň ráno hovoril Sojka synovi, že už pojde domov.

— Ba ešte čo! Tak včas?

— Vieš, mnoho je roboty doma. A potom matka netrpezlivo čaká ma.

— Nechodte ešte, zdržiavala nevesta.

— Musím ísť.

— Počkajte otec, pošlem pre kočiara. Odprevadím vás k stanici.

— Ďakujem. Neunúvaj sa. Mám času dosť, pojdem pešo. Zostaň doma, a raduj sa, že odídem. Dobre viem, že som ti bol nepriležitým, a že budeš rád, keď strasieš sa ma. Synu, chytro si zabudol, že to, čo máš, mne máš ďakovať. Pre teba som sa zdieral cez celý život môj, a s čím sa odplácaš? S tým, že hanbiš sa za mňa, a držíš ma za nepriemného človeka. To som nezaslúžil od teba. Pamätuj na štvrté prikázanie božské. Banujem, že som prišiel, lebo srdce moje smrteľne si poranil. Myslím, nikdy viac sa nebudeme vidieť v živote.

S tým pleskol dvermi a šiel preč.

Takto sa lúčil ubohý Sojka od svojho veľkomožného pána syna. Nevedel sa zdržať, aby nezaplakal. Prišiel mu na um Bolhai. Ten ho nahovoril, aby pána vychoval zo syna. Čo má z toho? Žiaľ a potupu. Hľa, vlastná krv zapredá ho, a preukazuje tú najväčšiu nevďačnosť oproti nemu. Keby to matka vedela! Ale nezradí jej, čo zkusil. Na čo by pobúrili srdce jej, dosť keď jeho krváca.

Prišiel domov, žena jeho vypytovala sa, ako sa má Števkó; čo má za ženu; ako ho vítali; ako býva . . . Slovom, konca kraja nebolo otázkam.

Na čo Sojka takto odpovedal: Chvála Bohu, dobre sa im vodí. Sú dvaja, a majú štyri služky. Bývanie také, aké som nikdy nevidel. Snáď ani kráľ nemá krajšie. Jedna služka vyprávala, že často dávajú hostiny, vtedy veľké pántvo chodí k nim. Veru som nemyslel, že z nášho Števkó takýto pán bude. No a té fajné jiedla, s akými núkali ma! Ver mi, nevedel som, ako ich treba jiesť. Čo že my; napcháme sa hoc čoho, ale tí! Nevesta naša je veľmi pekná. Takej si ti nikdy nevidela. Aké krásne hodvábné šaty má! Kolko zlata a drahocenných kameňov na sebe! To ti ani povedať neviem. Však uvidíš . . .

Takto vyprával Sojka, len to zamlčal, akú lásku zkusil od syna, a ako sa lúčil od neho. . .

Bola žatva. Vyše pol roka pominulo odvtedy, ako Sojka syna navštívil. Už bol aj zabudol, že je na svete, keď jeden deň list dostal z Budapešte. Nevedel, kto mu píše, lebo písmo nebolo mu známe.

Otvorí list, pozre podpis, a div nesmeravel, keď čítal meno nevesty svojej.

— Pekne od nej, že nezabudla na mňa. Čo mi asi píše.

«Milý Tatuško!

Muž môj je v nebezpečnom postavení. Prehral na kartách 20 tisíc korún. Podpísal zmenku. Bude po nás, ak dlh na čas nevyplatí. . . .»

Ostatnie riadky ani nečítal, vedel čo nasleduje.

— Pán veľkomožný potrebujú peniaze. Boly láskavý

pomysleť si na otca, na tohoto neprijemného človeka. Pekne! Teším sa! Len čakaj peniaze. Myslí si, že ja blaženým sa budem cítiť, keď mu službu môžem vykonať. A to hneď 20 tisíc korún! Lump prekliaty! Ani 20 halierov nedostaneš. Nech ti dajú tvoji pánski kamaráti. Neboľo dosť už toho trovenia? Ja mordujem sa za pár turákov, a taký naničhodník tisíce prehrá na karty. Šibeniu takému ľahkomyselníkovi!

Vstrčil list do vrecku, a žene ani len neškrkol o tom.

Na tretí deň, jeden skvostne oblečený pán prišiel k Sojkovi. Gazda nebol doma, len žena jeho. Táto zaraz poznala, že ten pán nik nenie iný, ako jej Števko.

— Pre Pána Boha, kde si sa tu vzal? Takto nečakano prísť? Nemohol si nám písať?

— Zle je, mamuška.

— Ježiš Maria, čo sa stalo?

— Neviete o tom? Všetka žena moja písala, čo sa mi prihodilo. Je reč o 20 tisíc korunách, toľko potrebujem.

— Bože môj dobrý, snáď ani nemáme toľko peňazí. A na čo sú ti? Povedz Števko môj!

Števko vyrozprával čo sa mu prihodilo. Matka nemohla sa zdržať plaču.

Medzitým prišiel domov otec. Jasná hľa zazrel syna, opanoval ho hnev, a jedine ľútostivý pohľad matky ho zkroutil.

— Pekne vítam u nás pán veľkomožný! Čomu mám ďakovať to šťastie, že sa ráčili ponížiť ku mne?

— Prosim vás otče, nebuďte takým prísny. Zhrešil som oproti vám, uznám; odpusťte mi. Boh tresce ma za to. Myslím, skoro bude po mne. K vám sa obraciam o pomoc. Majte útrpnosť nado mnou, a pomôžte.

Otec potutelte sa usmial, a ani za mak nelutoval biedneho človeka, ktorý teraz zobliekol zo seba nadutosť, a ponížil sa pred ním.

— Hja, pán veľkomožný, takto sa mení svet. Dnes sme veľkí páni, máme všetkého do vôle, zajtra však môžeme byť zobrákmi. Často sa stáva, že páni, ktorí za nič nemajú chudobného človeka, zapovrhnu ho, keď sú v núdzi a chcú aj na ďalej udržať pánštinu: idú zobrať k takému, ktorého znevážili. Toho som sa aj ja dožil.

Otec umíkol. Matka plakala, syn ale so sklopenou hlavou stál ako stĺp. Dlho, dlho nevedel slova prehovoriť. Cítil, že otec pravdu má, že slová jeho rozhorčenosť srdca prezradzujú. Ako sa má brániť? Čo má povedať na výčitky? Obrazil otca, a ukázal tu najväčšiu nevďačnosť, kdežto teraz prosí o pomoc.

— Uznám otče, že som vás obrazil, odpusťte. Zabudnite, čo sa stalo, a pomôžte mi; uvidíte, že nikdy nebudem nevďačným.

— Či nemáš haňby, že ešte aj teraz žiadaš pomoc odo mňa? Nedostal si dosť? Veď všetko som ti dal, a čo máme z toho? Ani ja, ani ty nič! Si pánom, máš obcovanie s veľkými ľuďmi; máš dobré dôchodky, a predsa si nenie šťastlivý. Pýtaj sa matky, ako žijeme, koľko sa narobíme za kústik chleba, a sme spokojní. Ďakujeme Bohu, že toľko nám udelí. Prosim ňa, poráťaj, koľko som strovil aa teba? Ale nemysli, že ti výčitky robím preto?

Tak to bolo súdeno, musím sa uspokojiť. 20 tisíc korún žiadaš, a ani sa nepýtaš, či mám toľko peňazí, ani to, či mi ich prinavrátíš. Netajím, mám zatoľko peňazí; len že té venoval som na šlachetný cieľ. Chcel som ich poručiť na kostol; ale aby nikto nemohol povedať, že ja som bol príčinou nešťastia tvojého, dám ti ich. Vlastne posleš tvojjej pani.

— Ďakujem otče! Budem sa usilovať peniaze čím skôr prinavrátiť.

— To ja nedožijem, poznamenal otec.

A mal pravdu.

Asi o rok dali mu na vedomie, že syn jeho pri-vlastnil si sverené mu peniaze, a aby vyhol žaláru, zastrelil sa.

— Vedel som, že taký koniec vezme, vydýchol bolestne Sojka.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu odcestoval z Ischlu do Gmundenu, kde v pondelok navštívil württembergský kniežatský pár. Obyvateľstvo a kúpeľní hostia veľmi oduševnene vítali nášho panovníka a celé mesto bolo slávnostne ozdobené.

Krstenie v arcikniežatskej rodine. Krst novorodeného synka arcikniežata Jozefa Augusta a arcikňažny Augusty odbyval sa dňa 2. júla v chráme svätého Štefana v budínskej kráľovskej palote. Cirkevné obrady pri krste odbavoval veľkoveradínsky biskup Pavel Szmrecsányi.

Kňažna Gizella, manželka bavorského kniežata Leopolda, tieto dni odcestovala do Ružomberku ku svojej dcére bavorskej kňažne Alžbete, vydatej za grófom Seefridom. Arcikňažna za viac dní pobaví sa u gr. Seefridovcov, lebo grófka očakáva rodinnú radosť.

Uvádžka baňsko-bystrického biskupa. Farkaša Radnaiho, nového baňsko-bystrického biskupa, dňa 11. júla slávnostne inštalujú do biskupskej hodnosti.

Nový kráľovský notár v Trenčíne. Minister pravosúdia dra Karola Hitscha, pravotára z Popradu, vymenoval za kráľovského notára do Trenčína.

Vymenovanie. Jeho veličenstvo kráľ Franca Majewského, podplukovníka 15. honvédskeho pešieho pluku v Trenčíne, vymenoval za veliteľa honvédskeho pešieho pluku v Lugoši.

Barón Kőnig. Úradný časopis prináša kráľovský rukopis, v ktorom kráľ triednemu šéfovi kabinetnej kancelárie Karolovi Kőnigovi a jeho zákonným potomkom udeľuje hodnosť uhorského baróna.

Srútil sa múr. V Tarnopoli v budove rusínskeho gymnásiuma srútil sa jeden múr. Jednoho žiaka zabilo, druhý je nebezpečne ranený a viacerí žiaci utrpeli ľahšie úrazy.

Obrovský ľadovec padnul v Moskve a na okolí. Víchor bol tak veľký, že mnoho domov porúchal, viac fabrických komínov sa srútilo a mnohé chrámy sú značne poškodené. Víchor a kamenec ranil 85 ľudí, z ktorých traja zomreli, zabil ich ľadovec. Na okolí Moskvy vraj 150 ľudí zabil obrovský kamenec, zväčša to roľníkov, ktorých na poli stihla búrka a nemali času na úkryt pred pohromou.

Rotschildovci robotníkom. Z Paríža oznamujú, že baróni Alfons, Gustáv a Edmund Rotschild uvedomili ministra kupectva Trouillota, že desať millionov frankov chcú dať na stavbu lacných robotníckych domkov a na polepšenie hmotných pomerov robotníctva.

Všeličo z Púchova. Minulú nedeľu chcel náš Dobrovoľný hasičský spolok urobiť do blízkeho lesíka majálesový výlet. Práve však, čo začali ísť v sprievode hudobnej bandy, začal sa dávať ľah, následkom čoho museli sa z pol cesty vrátiť. Vnišli do jedného hostinca a zabávali sa pri dvojnásobnej bande. — Minulú sobotu mali sme tu hrozný víchor v sprievode náramného dažďa, ktorý mnoho škody narobil, lebo nielen že naše, napriek suchu krásne zbožie na zem povalil a stromy dolámal, ale štyri stodoly sboril, strechy s ním poodnášal atď. Povalené zbožie zčiasťky povstávalo. Teraz častejšie poprecháva, čo vrškovitým siatinám k dobru slúži. — Minulú nedeľu doniesli tu z doliny odrazu dvoje dvojčiek ku krstu, štyroch chlapecov, nebojime sa vymretia. Taktiež narodilo sa v susednej obci jedno dievča, ktoré je ináče úplne vyvinuté, čerstvé a zdravé, len nožičky má tri celé dlhé, tenulinké, ako chlapský prst, a jedna dlabka mu je pätou napred obrátená. Podivná hra prírody.

Náš život. Slovenskí veriaci zo Szirma-Bessenyóva (boršodská stolica) nám píšú: Obraz nášho náboženského života chcú podať, s radosťou oznamujem, že v našich dvoch dedinách v Sajóbessenyóve a Szirma-Bessenyóve ešte celkom nevyschla poklona k Bohu v srdciach ľudských. Tak totižto v tomto ako i v predošlé roky máme tú my údovia sv. Ruženca veľkú radosť; keď druhí ľudia po krémách obrážajú Pána Boha, to u nás za tie dva dni bola vyložená prevelebná Sviatosť Oltárna až do siedmej hodiny večer, a chrám bol po obidva dni plný ľudu, slzy sa nám tísly do očí, keď sme začali pieseň k prev. Sviatosti Oltárnej, a keď sme sa po tom modlili sv. Ružence a modlitby k Srdcu Ježišovmu po maďarsky, bo nám neslobodno inakšie nahlas modliť sa v kostole. Spolu ozna-

mujem, že k našej fare patria tri obce, krem už menovaných i Sajókeresztúr. V Bessenyóve máme 24, v Szirma-Bessenyóve 9 ruží a v Sajókeresztúre 1 ružu Živého sv. ruženca. V chráme máme krásnu sochu Božského Srdca, sochu Lurdskej sv. Panny, sochu svätého Jozefa, pestúna Ježiškovo, ako i sochu sv. Antona Paduanského a sv. Jána Krstiteľa. I obrazy Krížovej sv. cesty máme. Chrám náš dal pán farár minulého roku pozlátiť a z milodarov našich občanov v Amerike, ako i z našich sbierok zadovali sme si krásne šaty ku službám Božím. Každý mesiac sa odbavujú 2 spolkové omše, jedna za živých a druhá za mŕtvých. Nech bude Pána Bohu chvála a Kráľovnej Nebeskej oslava!

Nešťastie na vicinálke. Na dráhe vicinálnej železnice medzi Budapešťou a Lajosmizse udalo sa tieto dni nešťastie. Jeden osobitný vlak, ktorý viezol pre vojsko dynamit, v chotáre Malej Pešti srazil sa s jedným vozom. Na voze sedel Karol Seyffert, árendátor Cséryho tehelní a gazda Štefan Tóth. Následkom tejto prudkej srážky voz sa dolámal, kone zabilo a na voze sediaci tak nešťastne padli, že gazda Tóth naskutku vypustil dušu a Seyffert utrpel ťažké úrazy. Vrchnosť zaviedla prísne vyšetrovanie.

Predstavenstvo obce Bikács. Z Veľkého Váradu minulé dni boli oznamovali, že predstavenstvo biharskej obce Bikács zatkli, lebo vraj vysvitlo, že sú členami lupčiarkej bandy. Jako teraz z Bikácsu oznamujú, chýr ten nezodpovedá pravde, z členov obecného predstavenstva že nikoho nezatkli, lebo sú to všetko statoční a poriadni ľudia.

Zlodej vojenským úskokom. Jedon mladý človek chcel predať vo Viedni v jednom obchode na staré veci bycikel. Kupcovi sa zdal mladík podozrivým a preto zavolať policajta. Vysvitlo, že mladý človek menuje sa Timoteus Athanackovič, a je desentor zo 4. husárskeho pluku, ktorý vylámajúc vojenskú pokladnicu, ukradol 60 korún a potom ušiel. Athanackoviča odovzdali vojenskej vrchnosti.

Zhorela obec. V obci Felek v abauj-tornanskej st. vypukol dosavád z neznámych príčin požiar, ktorý sa vo veľkom vetre tak šíril, že o krátky čas vyjmúc so pár menších stavísk, zhorela celá obec. Zhorelo 25 domov i s pobočnými staviskami a mnoho lichvy. Škoda, vzdor tomu, že väčšina domov bola poistená, je predsa veľká.

Štrajk krajčirov v New-Yorku. Mesto New-York má nateraz zas novú sensáciu. Ako totiž časopisy sdeľujú, vypukol tam krajčírsky štrajk, následkom čoho asi päťstokrát tisíc krajčírskych pomocníkov zastavilo prácu. Štrajk zapríčinil veľký ruch a najmä vo vyšších kruhoch, lebo je výhľad, že štrajk potrvá hodne dlho.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z Ameriky skrze dp. Martina Kollár 209 kor.; zo Slovenskej Vsi: Rudolf Gresik 4 koruny; z Harhova: Jakub Hostinský 20 hal.; zo Šuňavi: Martin Košov 18 korún, Alžbeta Kukava 1 korunu, Maria Galli z Levoče

4 kor., Matej a Zuzanna Janira z Ameriky 40 kor.; zo Spišského-Podhradia: Alžbeta Lonko 10 kor.; zo Spišských-Vlach: Alžbeta Kubík 14 korún, Ján Didecký 2 K, Karolína Pastorek 18 kor.; z Ameriky: Michal Živčák 201 kor.; z Neepal: Tomáš Petrás 10 kor.; z Namešan: Juraj Babik 10 kor.; z Tepličky: Jozef Hudroň 15 kor., Ján Trojčák z Chlebnice (Orava) 5 kor. 20 hal., Tomáš Kučera Malé Borove 10 kor., N. N. Veľké Borove 4 kor.; z Ameriky: Pavel Kund 10 kor.; z Levoče: Dorota Skovina 6 kor.; zo Slovenskej-Vsi: Rudolf Greschik 10 kor., N. N. 40 kor.; z Veľkej-Bitče: N. Revirnik 5 kor., Ondrej Galvoň Vavrečka 5 kor., Ján Pleviak z Ameriky 20 kor., Jozef Kresňák z Ameriky 5 kor.; z Namešan: Žofia Galovič 5 kor., Katerina Galovič 5 kor.; z Harhova: Štefan Talpaš 10 kor., Ján Čech 5 kor., Ondrej Bisz z Levoče sbierka 22 kor.; z Mikuláša: Štefan Spanik 1 korunu; z Liptó-Hutti: Štefan Kopalka 3 kor., Michal Marhulik z Levoče 2 kor.; z Odorina (Spiš): Juraj a Anna Stanik 100 korún, Alžbeta Eštok z Levoče 5 kor., Ondrej Štefaňák z Ameriky 10 kor., Jozef Štecik z Levoče 1 kor.; z Koložváru: Ján Tomay 2 kor.; z Harhova: Alžbeta Dzurňák 10 kor.; z Ustia (Orava): A. B. 10 kor., Ondrej Fenyvešházi 6 kor. 35 hal., Anna Tóth z Ameriky 10 K, Berta Gáržik zo Smiežan 10 kor., Adalbert Gáržik 5 K, Margita Hudák zo Sabinova (Šariš) 10 kor.; zo Spišských-Vlachov: Štefan a Maria Pavlík 24 kor., Juraj Gača z Ameriky 20 kor., Johanna Mokoš z Trstenej 6 korún, Maria Kukoľ z Jablonova 2 kor., Michal Rokser z Arnutfalu (Spiš) 20 korún, Ján Hrubica 2 kor., Jozef Hrubica 1 kor.; z Namešan: Michal Galovič 10 kor., Jakub Bizub z Ameriky 10 kor.; z Matejovec (Spiš): Jakub Hillay 20 kor., Žofia Galik 5 korún; Lengvart: Maria Hradisky 10 korún.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

«Lacík» rozprávka. Napísal August Horislav Skultéty. Tlačou a nákladom J. Gašparika, kníhkupeca a hníhtlačiaru v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje dieťky zle vychovávajú. Knižočku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarne u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Krajinský Pút do Lurdu.

Predsedovia budinskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierskym požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový pút poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásit sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budinskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budinskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. Jozef *Skarda*, dekan-farár v Šaštíne (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským pútnikom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu púti: 21. augusta 1904. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením	480 korún.
II. " " "	370 "
III./a " " "	215 "
III./b " len s bytom	185 "

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vypláti, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tovej požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vypláti. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Pri rodinnom stole výborne osvedčilo sa zavedenie Kathreiner Kneipp sladovej kávy. Kto chce dobrú kávu piť a pri tom šporovať, nech potrebuje len pôvodnú kávu Kathreineru v známých bálíkoch pôvodných. Čo sa otvorilo merá a predáva neni nikdy Kathreiner, na čo zvlášte upozorňujeme ctené gazdiny. Nepatrne vyšší výdavok, mnohonásobne sa im nahradí, pretože len pôvodne Kathreinerová káva je skutočne lacná.

DOPISY.

Dlhá (oravská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel'actený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Už chytám pero do ruky aj ja dolupodpísaný, lebo som už veľmi namrzený na tie neporiadky v našej obci. Tu mávame odpust na deň svätého Ladislava, a mávame pri tejto príležitosti aj svätú spoveď. Mali sme tu duchovenstva hodne, bol to odpust veru prekrásny. Najprv bola kázeň prekrásna. Taký kazateľ mohol by ešte aj tie kamene prebudiť a veru ho lutujem, že sa tak nadarmo ustával! Náš pán kaplán sa tiež všeliako natrápi a nemôže akosi nás vybiť na kopyto. Pravda, chyba je najväčšia tá, že mu nemá kto pomáhať; a tí, čo by mali to robiť — myslím úradských — tí toho nečinia, lebo sú slabí, tak rychtár ako aj podrychtár. 26-ho v nedeľu predvečerom bola svätá spoveď. Spovedali nás niekoľko kňazovia, a naši parobci si vyhrávali a vyspevovali tak u nášho leika, že náš vrele milovaný pán kaplán bol prinútený poslať jednu ženskú ku parobkom z kostola, aby ticho boli. Ale oni sa tam veľmi nenaľakali. Pán rychtár sedel tiež v kréme za stolom; a keď mu chlapi povedali, že by šiel chlapcov zahriaknúť, odsekol: A čo ma tam po nich, nech idú pán krémár ich zahriaknúť. A keď židák ku chlapcom prišiel, títo ešte väčší škrekot robili, lebo sa radovali, že sa ich ide pýtať, či chcú tej besnice.

No ale sa predsa našiel jeden otec, čo svojho syna dobre vypucoval. Tak sa chlapi potom rozprehli. Keď by tak urobil každý otec, by chlapi židáka veru ani nepoznali.

Na budúce, jestli dovolíte, pravdepodobne zase Vás P. Redaktor navštívím. (Budete nám srdečne vítaný! R.)

Ján Dluholúčky, roľník.

Baňská Bystrica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Ochotou niekoľko krešfanského a vznešeného zmyslania mužov, zvláštne ale p. Ludvika Gröne, špirituála

professora Bohoslovia na semeništi baňskobystrickom, utvoril sa v meste našom dňa 26-ho júna «Krešfanský robotnícky spolok».

Menovaný p. L. Gröne, oduševnený to muž tam, kde treba pomáhať chudobe, predbežne viackrát vydržoval v tunajšej rímsko-katolíckej škole prednášky o socialisme, o lieku proti demokratickým — chvála Bohu tu jalovým zásadám.

Vždy viac a viac robotníkov krešfanov shromaždilo sa na prednáškach týchto, ktorých následok konečne bol ten, ktorý si tak krešfanský vodca a jeho pomocníci tunajší, jako i robotníci krešfania žiadali, že shromaždený veľký počet robotníkov dňa 26. júna jednohlasne uzavrel založenie krešfanského robotníckeho spolku.

Na shromaždení predovšetkým dr. Ján Kohúth, consistorialný assessor a farár mestský, čo vyvolený predseda shromaždenia robotníkov, priekol niekoľko oduševňujúcich slov ku prítomným, želajúc prosperch vznešeného namáhania tak vodeu p. L. Gröne, jako i všetkých prítomných, a podobne smýšľajúcich neprítomných robotníkov.

Potom p. L. Gröne predniesol v reči svojej cieľ spolku robotníckeho krešfanského, tak tiež i za potrebné hlásal, aby sa v meste našom, kde tak mnoho robotníkov je pozbavených takmer všetkých ducha i tela vzdelávajúcich prostriedkov, a tak mnoho nebezpečenstvom so všetkých strán vyložených — utvoril spolok robotníkov krešfanských, v ktorom by jeden každý dostatočnú nauku duševnú, spolu i občerstvenie v ťažkej práci unaveného tela nájsť mohol. — Po zakončenej reči, prítomní jednohlasne a oduševnene uzavreli, že zakladajú spolok robotnícky krešfanský, tak tiež jednohlasne prijali stanovy tohože spolku, ktoré sa o krátky čas pred Ministerium vnútra predostrú.

Dočasne, aby sa záležitosti spolku zavedovať mohli, vyvolení boli: za predsedu p. Ludvik Gröne, za tajomníka p. Andrej Béres, mestský učiteľ kat., a 12 členov; asice: Michal Chylavý, Erhard Hill, Ján Kamenický, Ján Žáry, Michal Hanuska, Karol Chlumecký, Jozef Paulovič, Jozef Otieпка, Jozef Babala, Andrej Vozár a Štefan Liška.

Po voľbe horespomenutých Michal Chylavý držal reč svojím spolurobotníkom, o zanedbanom stave triedy robotníckej a súdruhov svojích ku vzájomnej láske a vytrvanlivosti povzbudzoval. Na to sa shromaždenie, na ktorom sa i p. podkapitán Julius Hrcvath súčasnil zo stránky úradnej — zakončilo, a prítomní oduševnení a nádejplným srdcom sa rozišli.

Tu pripomnem ešte, že práve v ten deň držali i socialdemokrati tanečnú zábavu vo «Vadászkürt» e v prosperch založiť sa majúceho «Kulturálneho robotníckeho spolku». Pred zábavou — ktorá sa veru na žiaden pád nevydarila — bolo shromaždenie, na ktorom sa súčasnilo niekoľko nezralých holomkov, a vypovedali tiež založenie «Kulturálneho robotníckeho spolku». Vlastne ale socialistický spolok založili, to sa vedelo už dávno tu, socialistický spolok ale spomenúť nechceli, lebo by i z tých, ktorí tam boli, niekoľko boli odišli. Takto chcú

podvádzať mládež. No ale z toho nebude nič. Tých pár nezralých mladíkov ešte neutvorí spolok, ktorý by mal pôdu a základ. Je to len slama, ktorá zblkne a vyhasne. Máme my tu krásne sa zmáhajúci spolok kat. tovaryšský a teraz novozałożený spolok robotnícky kresťanský. — Tieto úplne zodpovedajú našej robotníckej triede, a nepotrebuje tu žiadnych neznačov, demokraticko-kosmopolitický socialistický (alebo ako si oni menujú «Kulturálny» jaká to kultúra!?) spolok.

Preto kresťania-robotníci! podporujte si vaše kresťanské spolky.
Jeden Bystričan.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Sbierka pána farára Imricha Klasz v Kis-Vendéghu: Augustin Steffke 1 korunu, Juraj Manina 60 halierov, František Lutka 1 kor., Maria Lobótka 1 kor. 20 hal., Ján Gyuresi 1 kor., Anna Mlinek 40 hal., Matej Spodný 1 kor., Pavel Januška 1 kor., Ján Bratko 40 hal., František Rehák 40 hal., Ján Januška 50 halierov, Rudolf Lehotay 1 kor., títo sú všetci z Kis-Vendéghu; Arnold Révész z Budapeštu 1 korunu; Gustav Kadarász z Nyitra-Zsambokrétu 2 koruny; z Pohaba nasledujúci: Jozef Kajan, bacsa 1 kor., Gabriel Kajan 40 halierov, Ondrej Kajan, bača 50 halierov, Vavrin Kajan 2 kor.; Nagy-Vendéghu: vdova Maria Lobótka 1 korunu, Ján Kalaba 50 halierov, Anna Zajac 1 korunu, Vincent Adamička 40 halierov; z Aranyosdu: Maria Kubričan 1 korunu, Michal Čakajda 2 koruny, Franciška Valter 1 korunu, Maria Kozáčik 60 halierov; zo Starej-Hute Pusta: Michal Chlapovič 2 koruny, František Zinzer 60 halierov, Maria Hloták 1 korunu.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakujem. Pán Boh zaplať a požeňaj v mene chudobných farníkov privolávam
Ján Greben, farár lutišský.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správca fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

J. Štiavnický. Verše vaše, ako vidíte, sme opravili. Porovnajte tu opravený verš Váš s pôvodným, ak ho máte snáď ešte doma napísaný. Z toho sa poučíte, že sloky

majú byť jednaké, teda nesmú byť v jednej sloke kratšie a v druhej dlhšie riadky. A tak aj rímy ako začaly sa skladať v sloke prvej, podobným poriadkom majú byť skladané aj v slokách ostatných.

Kresťanským robotníkom v B.-Bystrici. Prosíme upovedomiť nás o stanovách vášho novozałożeného spolku. Obzvlášte chceme vedieť, koľko platíte vstúpného a či zápisného, a koľko členovského poplatku. Ďalej aj to, či máte členov aj podporujúcich a či máte aj ženských členov. Či spolok váš bude dávať podporu práce neschopným alebo práce nemajúcim členom. Potom: kto je asi vodcom vašim medzi robotníkmi a kto je asi vodcom vašich socialdemokratov. I na to by sme si priali odpoveď: akého vierovyznania robotníci hlásia sa viac ku socialdemokratom, či katolíci a či evanjelici?

Dluholúcky. Čím viac píšete o neporiadkoch vo vašej obei, ale vždy z lásky a z ľútosťou viac, než zo zlosti. Snáď si ľud predsa len všimne priateľskej výstrahy.

Majerský D. Geletnek. Redakcii «Posla Sv. Antona» poslali ste 8 korún, ale nepíšete nič. Dajte nám na vedomie, na aký úmysel to posielate.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Osvald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Osvald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižočky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava, (Nagyszombat).

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza

u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Buda-pest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena vyt. 60 hal. Knižička formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a prakticky. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostalí, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajiarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho.

Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 8·60—9·25, peštianska K. 8·50—9·20, belehradská K. 8·50—9·10, banátska (76 kilogramová) K. 8·40—8·90. — Raž: K. 6·30—6·40. — Jačmeň na krm K. 5·95—6·45. — Ovos: prvotriedny 5·95—6·10, druhotriedny 5·75—5·90. — Kukurica: K. 5·20—5·30. — Repica: K. 10·00—10·30. — Prosó: K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	14·60	14·20	13·80	13·20	12·80	12·40	11·20
				č. 7	7½	8	
				K. 10·60	9·20	5·80	

Otruby: K. 4·60, hrubé K. 4·60.

Datelinové semä: lucerna K. 53·00 do 58·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3·00—4·00, žlté K. 4·60—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. ——. Hrach: K. 19·—13·00. — Šošovica veľká čistá K. 14·00—15·00. — Konopné semä: K. 9·00—9·25. — Lanové semä: prima K. 09·00—09·50. — Rasca: K. 29·00—30·00. — Mak: sivý K. 24·50—25·00, modrý K. 26·00—27·00. — Ladník: K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 69·00—69·50, kockový K. 71·00—71·50, kandis biely K. 72·00, žltý K. 68·50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 46·00 prima ruský (***) K. 43·00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 10·45—10·50, slavonský (1903) K. 14·25—14·75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusov) K. 11·75 do 12·70, srbské (80—85 kus.) K. 11·00—11·50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 152·00 do 153·00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43·00—44·00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 62·00 do 62·50.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hned svoju adresu pod zn. «E. 806.» anonon. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

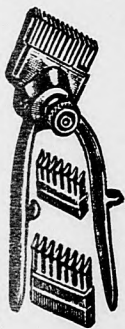
Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíko ch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékol'vek bezcenné napodobnenia odobierať.

04.II/d

Na 8 dňovu próbu

na dobierku len 3 zl. pošlem moju opraodivú Solinger mašinu na strihanie vlás, a zavazujem sa tu istú behom 8 dni späthy prijat a tak tiež aj peniaze späthy poslat. Mašina je 61 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nesmela ani v jednej domácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrt roka zošporujeme.

Nožnice na bradu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnošti je jazsno brusená 2 zl. Konské nožnice, voľačo pre gazdov neoceniteľného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dieľni.

LEO LATEINER WIEDEN, I., Fleischmarkt 17-42.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneanie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes** 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Každá rodina

mala by vo vlastnom záujme len

Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

akžto dodavok ku dennej káve potrebovať.

04.I/d

Na 60-dňovu próbu

pošlem **Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** vneckové hodinky poštovou dobierkou za

2 zl. 50 kr.

Pri objednávke 3 kusov, kus po 2 zl. 25 kr. Pri šest' kusoch po 2 zl., zavazujem sa, na žiadost' behom 60 dni peniaze nazpät vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a majlacnejšie hodinky ku prácam. 10.000 kusov s najlepšíms uspokojením je v úžitku. Za dobre chodenie 3 ročná písomná záruka. — Jediný rozsielateľ poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu roskopf hodinkovej fabríky **LEO LATEINER, Wien, I., Fleischmarkt 17-42.** Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadost' zdarma a franko zašlem.

Na 30-dňovu próbu

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir** hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za **2 zl. 50 kr.** poštovou dobierkou. Tri kusy **6 zl. 75 kr.** šest' kusov **12 zl.** — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S ročnou písomnou zárukou.** V páde nezodpovedania, peniaze sa nazpät vrátiť. **Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf**

Leopold Mayer,

cis. a král'. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

Wieden, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chraňme sa od padelateľov.

VEĽKÝ KRACH!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky,
6 kusov amerického patentovaného striebra jedacie ližice,
12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie tácne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus iajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento

není kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepaci peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'álej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandtstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.
S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.
Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

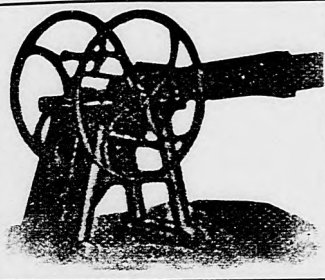
Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošlú.
Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky s ocelovými guľicovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Strovníky** na zрно. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Zežné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje na lámánie stromovej kôry**.

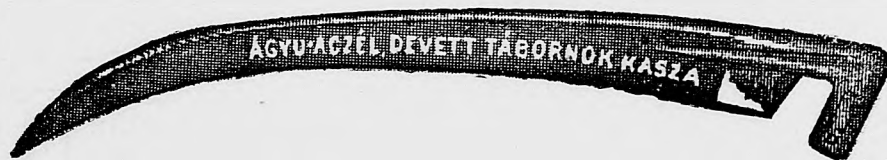
Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Ochranná známka.

Vážne upovedomenie!

Kto chce si polahčiť unavnú prácu zatvy, nech nezamešká obstarat si «Delo-ocelovú kosu generála Dewetta». Pán **Pavel Sohr, v Somogy-Szill** je jediný rozposielateľ týchto kôs, vzhľadom na pokročilý už čas, tak sa zariadil, a každá objednávka ešte v deň jej obdržania bude odoslaná, takže aj obidnávateľia z najďalších čiasok krajiny obdržia objednané kosity behom 3-4 dní. Tým, ktorí telegrafične objednávajú, telegrafičné trovy firma vynachradí. — Presná adresa a byt objednávateľa nech je zreteľne vypísana.

Telegrafičná adresa: KASZASOHR, SZILL.

Ceny Delo-ocelových kôs generála Dewetta pri zaručení:

65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
—.95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	1.50 zl.

Pri objednaní 5 kusov poštové trovy platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí poštové trovy tiež a jednu kosu zdarma zašle na radaš. — «Diadal», nákovka a kladivko pár 85 kr. — Opravdivá «Ammergau» oslička 20 kr. Pri objednaní 10 kusov bez platenia poštových trov.

Vážna novinka! Patentovaná veľmi praktická kosu pripevňujúca babka (karika) 20 kr.

Diamant-ocelová britva s 5-ročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciarov. Cennú schránku na britvu zdarma.